

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дн Маргрета Григорова от Великотърновския университет,
Филологически факултет
за тематичен двуезичен сборник от научната конференция
„Жена у култури Срба и Бугара / Жената в културата на сърби и българи”
(14 ноември 2025 година)

Тематичният сборник *Жената в културата на българи и сърби* е двадесет и първият по ред конферентен сборник от утвърдената и може да се каже най-успешна досега партньорска серия от тематични сборници на Филологическия факултет във Великотърновския университет - създадена по двустранен договор с Философския факултет на Университета в гр. Ниш и организирана от катедра „Славистика“. Сборниците са трайно доказателство за научната плодотворност на двустранното сътрудничество с университет от съседна и освен това славянска държава. Те прилагат тематичния дискурс към културата на двата народа както в съпоставителен, така и в самостоятелен план, регистрират широк спектър от актуални лингвистично и литературно ориентирани теми и подходи и са приноси за университетските славистики.

Настоящия сборник събира 9 интересни и оригинални текста, които проектират темата за жената в езика, фолклора, литературата, киното, хореографията, медийните текстове и техните междинни пространства. 5 от тях са лингвистично ориентирани.

Лингвистично ориентирани текстове:

Статията *Морфолошко-фонолошки приступ фемининативима на -киња из српског мрежног корпуса на Александра Јанић Митић* прилага корпусен подход и реализира морфо-фонологичен анализ на 183 феминатива, завършващи на -киња в Србския мрежов корпус. Тя установява, че най-често се среща словообразователна основа суфикси „-ент“, „-ант“ „-ист(а)“, „-лог“ „-ак“ „-граф“, завършващи на взривните съгласни „к“ (напр. јунакиња, песникиња) и „т“ (напр. клијенткиња, експерткиња). Установява, че прототипният фемининатив на -киња има трисрична основа с краен съгласен „т“ и „е“ мотивиран от маскулинатив на -ент, -ант, -ат, -ист(а).

Статията *Слика жене у светлу вербалних асоцијација* на Мирјана Илић прилага метода на вербалните асоциации и анализира структурата на асоциативните полета на лексеми за женското същество в биологична, семейна и социална среда въз основа на Асоциативния речник на србския език (АРСЈ) Въз основа на Обратния асоциативен речник на србския език (ОАРСЈ) се постига се по-прецизна представа за

възприемането на жената в сръбската езикова общност в началото на ХХІ век, във времето на създаването на речниците.

Статията на **Красимира Василева** *Концептът жена в българската паремиялогия* разглежда лингво-културния концепт „жена“ в светлината на 3 негативни стереотипа и 1 позитивен във възприемането на жената (с таблично приложение) и констатира, че позитивният стереотип е свързан със социалната роля на жената.

Откроява се със своята оригинална интердисциплинарност текстът на **Теодора Рабовянова** *Женското присъствие в културата (според феминативите в езика на хореографите по народни танци)*, в който са анализирани редица наименования в женски род (професионални термини, професионален жаргон), употребявани в хореографията на народни танци и отразяващи представи за жената и женското начало.

Статията на **Силвия Коева** *За избора на номинации на текстови референти жени в българските онлайн новини* разглежда колебанието между процесите на феминизация и маскулинизация (актуално научно поле през последните години) при названията на професии, дейности, служебни позиции на базата на материал от български новинарски текстове в Интернет. В част от приведените примери се среща двойна употреба, което доказва наличното колебание и непоследователност. Коева наблюдава текстови повърхнинни структури, които създават номинативни вериги.

Литературно ориентирани текстове:

Статията на **Илияна Димитрова** *Жената като дом и бездомие в разказите на Иво Андрич и Йордан Йовков* провежда съпоставителен прочит на избрани сборници от Иво Андрич и Йордан Йовков, в които може да се проследят водещите доминанти в образите на жената. В творчеството на двамата съзвучни и сродни до дух разказвачи, жената одухотворява пространството на „мъжките“ персонажи и го енигматизира, пренаписва чрез морала на сърцето морала на колектива, излиза от традиционните схеми и оставя решаваща следа в регламентираната от литературата памет.

Статията на **Сава Стаменковић** *Жене натеране да постану мушкарци: „Вирџина“ Срђана Карановића и „Козји рог“ Методија Андонова и Николаја Волева* разглежда темата за смяната на рода женското предреждаване в мъжка роля в четири художествени произведения (сръбския/югославския филм *Вирџина* от 1991 г., разказа *Козият рог* на Николай Хайтов от 1965 г. с две едноименни екранизации от 1972 г. и от 1994 г.). Текстът извежда наблюдаваната промяна във връзка с родови и национални традиции в колективи с мъжка доминанта, драматични исторически събития. Взето са под внимание и художествените средства в интерпретацията на темата.

Статията на Данијела Костадиновић *„Свещеница от каменната епоха“: Мечкинден като обредна рамка на женската идентичност в романа „Василияна“ на Слободан Джунич* анализира литературните превъплъщения на обредно-фолклорните и митологични представи за мечката и ролята на празника Мечкинден за персонажа Василияна, сюжета и цялостния свят на романа, като стига до извода, че Мечкинден функционира като онтологична категория, определяща за женската идентичност, позиция и избор.

Статията на Јелена Младеновић и Христина Аксентијевић в *Цвијета Зузорић – песникиња без поезије* се връща към времето на Дубровнишкия ренесанс, за да покаже любопитния парадокс на „поетесата без поезия“, чийто образ, благодарение на текстове за нея, се е запазил в културните пластове на паметта, въпреки, че нейното поетическо наследство не е оцеляло.

Заклучение

Убедена съм, че текстовете от сборника са актуални, откривателски и сериозни и като теми, и като подход, предлагат нови прочити, наблюдения, задълбочени анализи и приноси.

Препоръчвам сборника да бъде издаден след добра коректорска и техническа работа над текстовете.

28 април 2026 г.

Рецензент: проф. дн М.Григорова